

Mgr. Pavel Klíma

místopředseda pověřený řízením Výboru pro vědu, vzdělání,
kulturu, mládež a tělovýchovu

V Praze dne 5. března 2024

Vážený pane Kocmane,

v návaznosti na Váš dopis ze dne 2. ledna 2024 jsem si vyžádal z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy aktuální informace k Vámi zmiňovaným problémům v regionálním školství, a to zejména nedostatečné kapacity mateřských a základních škol v okolí velkých měst, financování platů nepedagogických pracovníků. Následně jsem dne 26. února 2024 obdržel odpověď pana ministra Mikuláše Beka, tuto Vám postupuji:

"Investice do mateřských a základních škol

Úvodem bych Vás chtěl informovat, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) v posledních letech zaměřuje dotační podporu pouze do oblasti základního školství. Na podporu infrastruktury předškolního vzdělávání byly vyhlášeny výzvy v rámci Integrovaného regionálního operačního programu pro léta 2021–2027, jehož poskytovatelem je Ministerstvo pro místní rozvoj. Dotační podpora je rovněž poskytována pro budování prostor dětských skupin, a to z Národního plánu obnovy prostřednictvím gesce Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“). Jde o rozdělení kompetencí tak, aby nedocházelo k duplicitám a překryvům mezi poskytovateli dotací ze státního rozpočtu.

MŠMT v současné době poskytuje investiční podporu ve formě dotací na výstavbu objektů nových škol a přístavby a dostavby stávajících škol prostřednictvím Programu 133 340 Podpora rozvoje infrastruktury základního vzdělávání zřizovaného obcemi a dobrovolnými svazky obcí, tzv. Prstenec II.

Program Prstenec II byl schválen usnesením vlády č. 642 ze dne 19. 7. 2021. V roce 2022 byla usnesením vlády č. 925 ze dne 9. 11. 2022 schválena jeho aktualizace. Důvodem pro aktualizaci bylo zvýšení cen stavebních prací, ke kterému došlo během přípravných fází jmenovitě určených projektů, v jejichž důsledku bylo nutné navýšit podporu v podprogramu 133D 341 kalkulovanou kritériem jednotkové ceny na jedno vybudované místo pro jednoho žáka z 800 000 Kč na 1 100 000 Kč uзнatelných výdajů.

Podprogramy a mechanismus výběru akcí:

- Podprogram 133D 341 – výstavba nových plně organizovaných základních škol. Akce byly stanoveny jako předem definované projekty v dokumentaci programu, který schválila vláda.

- Podprogram 133D 342 – podprogram je realizován prostřednictvím kolových soutěžních výzev. Projekty jsou vybírány na základě hodnocení dle pravidel výzvy. V současné době byla v podprogramu realizována jedna výzva.

V programu je jako hlavní podmínka stanovena vysoká potřebnost zvýšení kapacity základních škol, která je vyjádřena stupněm rizika pro správní obvod obce s rozšířenou působností (dále jen „ORP“), v níž bude projekt realizován. Tento stupeň vyplývá z Analýzy demografického vývoje a potřeb v území (dále jen „Analýza“), kterou zpracovává MŠMT. První analýza byla zpracována v roce 2020 před schválením programu, aktualizace analýzy byla provedena v roce 2023 (<https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/demograficka-predikce-pro-oblast-kapacit-zakladnich-skol>). Projekt, který k datu podání žádosti o poskytnutí dotace nedosáhl minimální hodnoty stupně rizika ORP 6, již není pro program způsobilý.

V programu jsou jmenovitě určeny k podpoře níže uvedené projekty na výstavbu nových plně organizovaných základních škol:

- Svazková základní škola Drahelčice-Úhonice,
- Výstavba Svazkové základní školy Pod Beckovem,
- Svazková základní škola Chýně – Hostivice,
- Svazková základní škola Český Brod – Doubravčice,
- Nová svazková základní škola LOŠBATES,
- Svazková škola Povýmolí v Úvalech.

Celková výše dotace, která má být poskytnuta na tyto projekty, je v současné době ve výši cca 3,8 mld. Kč. Celkově vznikne nová kapacita pro 4 320 dětí.

Z lokality MAS Jihozápad / ORP Černošice, která pana předsedu Kocmana patrně zajímá nejvíce, tedy byly v tomto programu podpořeny projekty Svazková základní škola Drahelčice-Úhonice a Svazková základní škola Chýně-Hostivice ve výši dotace cca 1,2 mld. Kč.

V programu jsou dále realizovány následující projekty přístaveb a dostaveb stávajících základních škol, které byly k podpoře vybrány v rámci kolové (soutěžní) výzvy:

- Město Klecany – Zvýšení kapacity Základní školy
- Město Brandýs nad Labem – Navýšení kapacity ZŠ Na Výsluní
- Městys Ledenice – Novostavba ZŠ Ledenice
- Obec Sulice – Přístavba ZŠ Sulice
- Statutární město Brno – Přístavba výukového pavilonu
- Městys Nehvizdy – Přístavba základní školy Nehvizdy
- Město Starý Plzenec – Přístavba základní školy
- Město Holýšov – Přístavba – nový pavilon

Celková výše dotace, která má být poskytnuta na tyto projekty je v současné době ve výši cca 929 mil. Kč. Celkově vznikne nová kapacita pro 1 860 dětí.

V programu jsou pro roky 2021 až 2029 v rámci státního rozpočtu alokovány celkové finanční prostředky ve výši cca 6,4 miliardy Kč. Z této alokované částky je již částka cca 4,7 miliardy Kč přidělena na výše uvedené projekty. Tato částka je v programu pokryta prostředky státního rozpočtu v rámci let 2021 až 2027, samozřejmě za předpokladu, že ze strany Ministerstva financí (dále jen „MF“) nedojde pro roky 2025–2027 ke krácení prostředků v návrhu zákona o státním rozpočtu na příslušný kalendářní rok. Dle aktuálního stavu na jednotlivých projektech zbývají pro rok 2027 volné prostředky ve výši cca 400 mil. Kč. Pro roky 2028 a 2029 je v programu alokováno celkem cca 1,2 miliardy Kč. V součtu je tedy v současné době do konce realizace programu dostupných cca 1,6 miliardy Kč, a to mezi léty 2027 až 2029.

Bez odpovídajícího navýšení prostředků státního rozpočtu do oblasti regionálního školství není možné z pozice MŠMT v letech 2024 až 2026 poskytovat další finanční podporu na výstavbu nových budov základních škol. Případná další podpora může být poskytnuta v letech 2027 až 2029, a to maximálně ve výši cca 1,6 miliardy Kč.

Jako jediná přípustná varianta je po zjištění absorpční kapacity otevření nového programu (Prsteneček III), který bude zahájen souběžně s programem Prsteneček II, a nahradí financováním z národních zdrojů původně plánovanou komponentu 3.5 Národního plánu obnovy. K tomu je však nezbytné absolutní navýšení prostředků kapitoly MŠMT na financování uvedeného programu Prsteneček III a souhlas MF, resp. vlády ČR. Takové rozhodnutí je tedy nutné učinit na úrovni celé vlády. MŠMT by však i nadále mělo svou dotační podporu zaměřovat na budování kapacit pro min. 540 žáků, protože menší kapacita je z hlediska provozního financování neefektivní.

V současných výzvách Prsteneček II zatím byla z pohledu rizikovosti řešena pouze nejkritičtější místa (tzn. řešící problém vzniklý v minulosti) s vysokým stupněm projektové připravenosti. Nízká rizikovost ORP (viz případ Černošice) i z hlediska budoucího nastavení dotační podpory není v tuto chvíli překážkou, neboť i v současném programu Prsteneček II může MŠMT v rámci výběru akcí kromě definice stanovené výpočtovým koeficientem/parametrem zohlednit i specifika školského obvodu konkrétní školy s vysokou potřebností z hlediska její geografické polohy. Jde např. o školy s vysokým koeficientem rizika, ale nacházející se v ORP s nízkým stupněm rizika, a to za podmínky, že se v daném školském obvodu nenachází jiná škola s koeficientem nižším než stanovená minimální hodnota.

Je také potřeba zmínit, že vysoké využití kapacit mateřských škol ovlivňuje vysoká míra odkladů povinné školní docházky. Ke zlepšení dostupnosti mateřských škol lze tedy do jisté míry přispět i snížením míry odkladů povinné školní docházky, které je v mezinárodním srovnání v České republice nadužíváno. Touto otázkou se MŠMT intenzivně zabývá a připravuje legislativní a jiná opatření.

V neposlední řadě je také nutné připomenout, že z hlediska školského zákona je zodpovědnost za zajištění kapacit mateřských a základních škol, a tedy i za investice, zodpovědná obec. Intervence státu jsou tedy doplňkové a je možné je realizovat pouze v případě zajištění odpovídajících zdrojů ve státním rozpočtu.

Financování nepedagogických pracovníků v regionálním školství

Co se týká nepedagogických zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky a dobrovolnými svazky obcí, je třeba uvést, že za zpracování návrhu zákona o státním rozpočtu je odpovědné MF, které řídí práce na jeho sestavení. Výsledkem těchto prací pro rok 2024 bylo konečné zkrácení prostředků na 17 tisíc nepedagogických míst, přestože MŠMT žádný pokles nenavrchovalo, ba právě naopak v návaznosti na růst výkonů zejména ve středních školách požadovalo posílení této oblasti. I v aktuálním školním roce dochází ke zvýšení počtu tříd ve školách, což s sebou nepochybně nese vyšší potřebu nepedagogické práce.

Pro následující období iniciovalo MŠMT debatu o možném převodu hrazení nepedagogické práce na zřizovatele škol a školských zařízení, což s sebou obnáší širší legislativní úpravu, zahrnující kromě novely zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, také novelizaci zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným

celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů, nebo zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, i některé podzákonné předpisy. Je tedy zjevné, že tento krok vyžaduje širokou politickou shodu.

V důsledku zrušení povinnosti MF předkládat předběžný návrh příjmů a výdajů státního rozpočtu na následující rok k projednání vládě ČR dochází k posunu v harmonogramu prací na návrhu zákona o státním rozpočtu. MŠMT však bude usilovat o zrušení krácení nepedagogických míst schválené pro rok 2024. MŠMT však není známa strategie MF. Je také třeba připomenout, že s ohledem na zákonný závazek vůči prostředkům na platy učitelů, je nutné zabezpečit tento mandatorní výdaj meziročně o více než 10 mld. Kč vyšší, což bude do jisté míry limitovat jiné požadavky MŠMT, vč. posílení oblasti nepedagogické práce.

Neprojojenost financování dětských skupin s financováním z rozpočtového určení daní

Na závěr sděluji, že MŠMT není kompetentní se vyjádřit k problematice dětských skupin a jejich zohlednění v rozpočtovém určení daní, neboť dětské skupiny spadají do gesce MPSV a rozpočtové určení výnosů daní do kompetence MF. Z pohledu MŠMT je pouze na vnitřní dohodě územních samosprávných celků (zejména obcí), zda budou považovat za účelné otázku dětských skupin v rámci rozpočtového určení výnosů daní zohlednit, a to i s ohledem na nastavený způsob financování a možnosti stanovování úplaty za služby péče o děti v dětské skupině."

Dovoluji si Vás ubezpečit, vážený pane Kocmane, že poslanci Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu se problematickým oblastem a dění v regionálního školství bedlivě věnují.

Přeji Vám mnoho úspěchů ve Vaší práci a jsem
s pozdravem

Vážená pan
Lubomír Kocman

předseda dobrovolného svazku obcí Region Jihozápad
Nám. 5. května 19
252 25 Jinočany